

Akademik Dil ve Edebiyat Dergisi

Journal of Academic Language and Literature

[Cilt/Volume: 9, Sayı/Issue: 3, Kasım/November 2025]

Süleyman FİDAN

<https://orcid.org/0000-0001-6033-4983>

Doç. Dr.

suleymanfidan@gmail.com

Gaziantep Üniversitesi

<https://ror.org/020vvc407>

Fen-Edebiyat Fakültesi

Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

Ayşegül Derya KOLUKISA

<https://orcid.org/0009-0001-7296-9334>

Yüksek Lisans Öğrencisi

aysegulkolukisa32@gmail.com

Gaziantep Üniversitesi

<https://ror.org/020vvc407>

Sosyal Bilimler Enstitüsü

Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı

Geleneksel Anlatıcılıktan Dijital Anlatıcılığa Dönüşüm: YouTube'da Kafa TV ve Zafer Algöz Örneği

Transformation from Traditional to Digital Narrative: The Example of Kafa TV and Zafer Algöz on YouTube

Araştırma Makalesi | *Research Article*

Geliş Tarihi | *Date Received*: 20.09.2025

Kabul Tarihi | *Date Accepted*: 03.11.2025

Yayın Tarihi | *Date Published*: 23.11.2025

Atıf | Citation

Fidan, S. ve Kolukisa, A. D. (2025). Geleneksel Anlatıcılıktan Dijital Anlatıcılığa Dönüşüm: YouTube'da Kafa TV ve Zafer Algöz Örneği. *Akademik Dil ve Edebiyat Dergisi*, 9 (3), 2091-2112. <https://doi.org/10.34083/akaded.1787662>

Fidan, S. & Kolukisa, A. D. (2025). Transformation from Traditional to Digital Narrative: The Example of Kafa TV and Zafer Algöz on YouTube. *Journal of Academic Language and Literature*, 9 (3), 2091-2112.

<https://doi.org/10.34083/akaded.1787662>

Makale Bilgisi | Article Information

Değerlendirme <i>Review Reports</i>	Çifti Taraflı Kör Hakemlik (İki İç Hakem+İki Dış Hakem) <i>Double-blind. (Two External Referees)</i>
Etik Beyan <i>Ethics Statement</i>	Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde etik ilkelere uyulmuştur <i>Ethical principles were followed during the preparation of this study</i>
Etik Kurul Belgesi <i>Ethics Committee Approval</i>	Makale, Etik Kurul Belgesi gerektirmemektedir <i>Article does not require an Ethics Committee Approval.</i>
Katkı Oranı Beyanı <i>Author Contributions</i>	Yazarların çalışmadaki katkı oranları eşittir <i>Author's contribution rates to the study are equal. (Makale çift yazarlı ise katkı oranı belirtilmeli)</i>
Etik Bildirim <i>Complaints</i>	adeddergi@gmail.com
Çıkar Çatışması <i>Conflicts of Interest</i>	Çıkar çatışması beyan edilmemiştir <i>The Author(s) declare(s) that there is no conflict of interest</i>
Benzerlik Taraması <i>Similarity Checks</i>	Yapıldı <i>Yes - iThenticate</i>
Telif Hakkı ve Lisans <i>Copyright&License</i>	Yazarlar, dergide yayımlanan çalışmalarının telif hakkına sahiptirler. Bu çalışma Atıf-GayriTicari 4.0 Uluslararası lisansı altında yayımlanır <i>Authors publishing with the journal retain the copyright. This work is licensed under Attribution-NonCommercial 4.0 International</i>

© Süleyman FİDAN, Ayşegül Derya KOLUKISA | Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International

Öz

Teknolojik gelişmeler, bireylerin yaşam biçimleri üzerinde önemli bir rol oynamaktadır. Bu durum aynı zamanda toplumsal yapı ve kültür öğeleri üzerinde de kalıcı etkiler yaratmaktadır. Genel bir çerçeveden bakıldığında gündelik hayatın dijitalleşmesi, geleneksel iletişim biçimlerinin işlevinin değişmesi ve uyum sağlaması anlamına gelmektedir. Sözlü kültür unsurları, teknolojik ortamlarla etkileşime girerek farklı medya kanallarında devam etmektedir. Bu süreç içerisinde iletişim, hem bireyler arası etkileşimin temel aracı hem de kültürel belleğin kuşaklar arası aktarımında önemli bir çeşitlilik olarak karşımıza çıkmaktadır. Sözlü gelenekler, halk anlatılarıyla yalnızca geçmişin değil, günümüzü de yansıtmaktadır. Dijital medya kanalları ile ortaya çıkan yeni anlatıcı tipleri, sözlü kültürün çağdaş kültür taşıyıcısı olarak değerlendirilebilecek örnekleri gün yüzüne çıkarmaktadır.

Bu çalışmada, değişim süreci içerisinde olan hikâye, anı ve fıkra anlatıcılığının geleneksel ortamdaki sürekliliği netnografi yöntemiyle incelenmektedir. Araştırmanın örneklemi, YouTube’de bulunan Kafa TV kanalındaki “Zafer Algöz Anlatıyor” adlı video serisi oluşturmaktadır. Bu seride yer alan üç video, nitel içerik çözümlemesi ve yorumlayıcı analiz yöntemiyle değerlendirilerek geleneksel anlatıcı tipinin dijital ortama nasıl evrildiği ortaya konulmuştur. Ayrıca, Zafet Algöz’ün sözlü kültür ortamından yazılı kültür ortamına ve oradan da dijital platformlara geçiş sürecinin değerlendirilmesi yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Folklor; Dijital Anlatı; Medya Endüstrisi; Sözlü Kültür; Yeni Medya.

Abstract

Technological advancements play a significant role in individuals' lifestyles. This also creates lasting impacts on social structure and cultural elements. From a broader perspective, the digitalization of daily life means the function of traditional forms of communication is changing and adapting. Elements of oral culture continue to interact with technological environments and persist across various media channels. In this process, communication emerges as both a primary means of interpersonal interaction and a significant source of diversity in the intergenerational transmission of cultural memory. Oral traditions, through folk narratives, reflect not only the past but also the present. New types of narrators emerging through digital media channels are bringing to light examples that can be considered contemporary cultural carriers of oral culture.

This study examines the transformation of storytelling, memoir, and anecdote from traditional to digital media. The continuity of folklore in both traditional and digital environments is examined using netnography. The research sample consists of the video series "Zafer Algöz Narrates" on Kafa TV, a YouTube channel. The three videos in this series were evaluated using qualitative content analysis and interpretative analysis to reveal how the traditional narrator type has evolved into the digital environment. Furthermore, an evaluation is made of Zafet Algöz's transition from oral to written culture, and from there to digital platforms.

Keywords: Folklore; Digital Narrative; Media Industry; Oral Culture; New Media.

Giriş

Sözlü iletişim, insan yaşamında hem bireysel hem de toplumsal düzlemde önemli işlevler üstlenmektedir. İletişim kurmak, yalnızca duygu ve düşüncelerin aktarılması değil; paylaşmak, sosyalleşmek, eğlenmek ve ruh hâlini değiştirmek gibi çok katmanlı faaliyetleri de beraberinde getirmektedir. Aynı zamanda kültürün yaratılması ve değerlendirilmesinde de temel bir araç olarak öne çıkar. Her ne kadar günümüzde teknolojik kayıt sistemleri sayesinde bilgi ve anlatılar saklanabilse de sözlü iletişimin doğrudan deneyimle kurduğu ilişki, bu teknolojik yöntemlerin önüne geçmektedir. Kültürel aktarım sürecinde ise düzenli anlatı yapısına sahip, tecrübeli bireylerin varlığı önem kazanmaktadır. Her çağ, kendi anlatıcı tipini dönemin kaynakları çerçevesinde ortaya çıkarmakta ve dönüştürmektedir.

Toplumlar, anlatı gücüne sahip bireyleri genellikle öne çıkarır; bu kişilerin geçmişle şimdikiyi birleştirme kabiliyeti ve anlatım esnasında etkin söz, mimik ve beden dili kullanımı, onları kitleler nezdinde daha da değerli kılar. Bu anlatıcılar, toplumu gözlemleyebilme ve onları tanımlayabilme becerileriyle sevilmede, halk belleğinde kendilerine özgü ve seçkin bir yer edinmektedir.

İletişim teknolojilerinin gelişmesiyle birlikte, geleneksel bağlamdan kısmen uzaklaşmış ve yeni bir yapay bağlam oluşturulmuştur. Bu bağlamda W. J. Ong, sözlü anlatımın dönüşümünü şu şekilde açıklar: “Sözel anlatımın elektronik dönüşümü, hem kelimenin yazıyla başlayıp matbaayla pekiştirilen mekân bağlarını güçlendirmiş hem de bilinçli bir şekilde ikincil sözlü kültür çağına sokmuştur” (2014: 160). Benzer şekilde N. Özdemir de sözün teknolojileşmesini kentleşme süreciyle ilişkilendirmekte ve sözlü kültürün şehirleşmeyle nasıl dönüşüme uğradığını vurgulamaktadır:

“Kentleşme ya da kentleşme olgusu, temelde yazılı kültüre vurgu yapmaktadır. Buna karşılık sözel kültür de, daha çok göçebe, yarı göçebe ve köylü toplum ya da topluluklara özgü olarak değerlendirilmektedir. Aynı şekilde bu gün Türkiye’de olduğu gibi dünyanın pek çok büyük kenti, geçmişte yarı sözelken bugün tamamen kitle iletişimin yarattığı ikincil sözel kültürün (ilkinden farklı olsa da/ elektronik kültürün) ya da birincil sözel kültürle bağlantısı olsa da, kentlerde oluşturulan sözel kültürün egemenliğine girmektedir” (2017: 204).

Kitle iletişim araçlarının gelişiminde en etkili rol, insanların kullanım şekilleridir. Bu çerçeveden bakıldığında iletişim araçlarının birikimi ve nesneleşmesine olanak sağlanmıştır. Radyo, televizyon, müzik endüstrisi, sinema gibi medyatik unsurların yaygınlığı sonucu günümüzde kullanılan içerikler şekillenmektedir. Kitle iletişim araçları olarak da bilinen medya araçları, iletişimin gerçekleşmesinden ziyade içeriğin paketlenerek bir merkezden alıcılara ulaştırılmasında kullanılan araçlardır. Her yeni medya organı bir sonrakinin ortaya çıkış zeminini hazırlamış ve onun yayın çizgisini etkilemiştir. Radyonun birikimi televizyondaki içeriklerin şekillenmesini de sağlamıştır (Fidan, 2025: 29).

İnternetin bireysel ve toplumsal yaşama entegre olması, kültürel aktarımı dijital bir zemine taşımıştır. Başlangıçta bilimsel bilgi paylaşımı amacıyla geliştirilen dijital platformlar, zamanla sosyal paylaşım ağlarının etkisiyle hem gelir elde edilebilen hem de kültürel anlatıların yeniden üretildiği mecralara dönüşmüştür. Bu durum, dijital ortamların kültür ekonomisi bağlamında da incelenmesine olanak tanımaktadır. Folklor, bu dijital dönüşüm sürecinde yalnızca yok olmaktan korunmakla kalmamış, aynı zamanda yeni varyantlar aracılığıyla biçimsel ve bağlamsal olarak genişleme göstermiştir. Sosyal medya platformlarının çoğalmasıyla, dijital topluluklar oluşmuş ve bu alanlar disiplinler arası çalışmalara zemin hazırlamıştır.

Yöntem

Bu çalışmada, anlatıcılığın geleneksel bağlamda dijital mecralara taşınma süreci netnografi ve nitel içerik çözümlemesi yöntemiyle ele alınmıştır. Gündelik yaşamın dijitalleşmesiyle birlikte halk anlatıları yeni mecralarda farklı biçimlerde görünürlük kazanmakta ve bu bağlamda yeni anlatıcı tipleri ortaya çıkmaktadır. Bu dönüşüm süreci, halkbilimi bağlamında dijital platformlarda nasıl bir anlatı biçimi geliştiğini ve sözlü kültür unsurlarının bu ortamlarda nasıl temsil edildiğini incelemeyi gerektirmektedir.

Netnografi, klasik etnografik yaklaşımın dijital ortamlara uyarlanmış bir versiyonudur. Etnografik gözlemin çevrimiçi topluluklar, platformlar ve içerikler üzerinde uygulanması anlamına gelir. “30 yıla yakın süredir internet ve sosyal medya ağlarını incelemeye yönelik çeşitli disiplinlerde kullanılan netnografi, bireylerin gündelik deneyimlerini ve kültürel karmaşıklığını yansıtan sosyal medya ağlarını incelemenin en önemli araçları arasında yer almaktadır” (Lugosi ve Quinton, 2018; Kozinets, 2020’den akt. Tiryaki, 2023: 55). Dijital kültür içerisinde insanların paylaşımları, deneyimleri, yeni yaşam tarzları netnografi yöntemi kullanarak sosyal bilim alanları içerisinde önemli bir yer edinmekte ve bir çözümleme tekniği olarak kullanılmaya devam etmektedir. Bu çalışmada da YouTube platformunda faaliyet gösteren Kafa TV kanalındaki anlatı örnekleri, sanal ortamda gerçekleşen kültürel etkileşimlerin izlerini sürmek amacıyla netnografik yöntemle değerlendirilmiştir. Bu yöntemin tercih edilmesinin nedeni, anlatının hem dijital ortamda izleyici ile kurduğu bağın hem de anlatıcının kendine özgü anlatım biçimlerinin detaylı şekilde gözlemlenebilmesidir.

Çalışmada kullanılan bir diğer teknik ise nitel içerik çözümlemesidir. Bu teknik, yazılı ya da görsel-işitsel belgelerin sistematik biçimde analiz edilmesini ve içeriklerinden anlam çıkarılmasını amaçlar. B. Berelson’dan aktarıldığı üzere: “İletişimin açıklanan içeriğinin yansız, dizgeli (sistematik) sayısal tanımlarını yapan bir araştırma tekniği” (Aziz, 2014: 133) olarak kullanılmaktadır. Bu yönüyle içerik çözümlemesi, özellikle görsel ve sözel anlatıların derinlemesine değerlendirilmesinde kullanışlıdır. Bu yöntem anlatıların yalnızca yüzeysel içeriğiyle değil, içerdiği toplumsal, kültürel ve psikolojik bağlamlarla da ilgilenir. “Bu paradigmada amaç, mesajı, kaynakları ve alanlar hakkında mesajların içeriği kanıt olarak kullanılarak çıkarım yapmak olarak görülüyor. Epistemolojik olarak yorumlayıcı ya da sosyal inşacı yaklaşımlardan beslendiğini söyleyebiliriz” (Erdoğan ve Semerci, 2021: 213-214). Bu doğrultuda, anlatıların yalnızca yapısal özellikleri değil, aynı

zamanda toplumsal işlevleri, mizah kullanımı, anlatıcının performatif kimliği, dinleyiciyle kurduğu ilişki gibi katmanlar da göz önünde bulundurulmuştur.

Araştırmanın örneklemini, YouTube platformunda yayın yapan Kafa TV kanalında yer alan “Zafer Algöz Anlatıyor” adlı video serisi oluşturmaktadır. Bu seride yer alan üç video örneklem olarak seçilmiştir. Seçim ölçütleri ise; video içeriklerinin anlatı, fıkra ve anı formatında olması, Zafer Algöz’ün anlatım biçiminin sözlü kültürle ilişkili özellikler taşıması, izlenme sayısı ve kullanıcı yorumlarıyla etkileşimin yüksek olması, farklı anlatı temalarını (anı, mizah, kültürel aktarımlar) temsil etmesi olarak belirlenmiştir. Video içeriklerinin değerlendirilmesinde, anlatıcının mimikleri, jestleri, ses tonu, karakter canlandırmaları ve geleneksel anlatıcı tipleriyle olan bağları analiz edilmiştir. Aynı zamanda, videolara yapılan kullanıcı yorumları da içerik analizinin bir parçası olarak değerlendirilmiş, izleyiciyle kurulan ilişki ve dijital anlatının alımlanma biçimi üzerine çıkarımlarda bulunulmuştur.

1. Hikâye Anlatıcılığında Form ve İşlev Dönüşümü: Gelenekten Dijitale

Sözlü kültür ortamında yer alan anlatıların her biri, toplumun yaşama biçimini, değerlerini ve dönemin anlayışını yansıtan önemli göstergelerdir. Bu öğelerin her biri parçalanarak incelemeye açık bir bütünü gözler önüne sermektedir. Geleneksel toplumlarda, anlatı yalnızca eğlence işleviyle değil; aynı zamanda eğitici, yönlendirici, birleştirici ve eleştirici işlevlere de sahiptir. Toplumda geleneği yaşatan özel anlatıcı tipleri bulunmaktadır. Bu tipler, Türk kültüründe hikâye anlatma geleneğini kuşaklar boyunca taşımış, aktardıkları anlatılar aracılığıyla hem bireysel hem de kolektif hafızayı inşa etmişlerdir.

Anlatıcının işlevi, tarihsel süreç içerisinde biçimsel dönüşümlere uğrasa da sözlü kültür ortamının temel taşı olma niteliğini korumuştur. Türk kültüründe anlatıcılığı ilk izlerine dinî-sosyal işlevler üstlenen şamanlar üzerinden ulaşılmaktadır. Şamanlar, tanrıyla toplum arasında köprü kuran yol gösteren ve aynı zamanda birer performans sanatçısı olan kimselerdir. Onları takip eden ozan- baksılar ve âşıklar, bu işlevi hem dinî hem estetik bağlamda sürdüren ardıl tiplerdir: “Ozan-baksı geleneğinden günümüze kadar devam eden anlatıcı tipinin varlığından söz etmek mümkündür. Sözlü kültür bağlamında Türk kimliğinin sağlıklı şifreleri, şamanın, ozan-baksımın Anadolu’daki ardılı olan âşıklar tarafından taşınmış ve taşınmaya devam etmektedir” (Özdemir, 2015: 323).

Osmanlı’da payitahtta ve önemli kent merkezlerinde âşıkların yanı sıra kent merkezlerinde görülen bir diğer anlatıcı tipi de meddahlardır. Meddahlar, hikâyelerini kamusal alanlarda anlatan, teatral yönü kuvvetli ve genellikle mizahî anlatımla halkı eğlendiren anlatıcı tipleridir: “Meddah hikâyelerinin kaynakları çeşitlidir; ayrıca meddah, kendi yeteneği ölçüsünde bu kaynakların bir, ikisinden birden yararlanarak yeni bir hikâye çıkarabilmektedir” (Nutku, 1997: 80). “Meddah, bir anlatı türü olması bakımından Karagöz, ortaoyunu gibi dramatik türlerden ayrılrsa da, anlatı bölümlerinin aralarında söyleşmeli, taklitli, kişileştirmeli kesimler yerleştirdiği için o da kolaylıkla dramatik türden sayılır” (And, 2014: 31). Meddahlar, anlatılarında canlandırma yaparak karakterlere

bürünmekte; söz, mimik, geleneğine uygun kullandığı eşyaları ve beden dili kullanımıyla izleyiciyi hem güldürmekte hem de düşündürmektedir. Bu yönüyle sözlü anlatı geleneği içerisinde ayrıca yer edinmişlerdir. Sözlü anlatıların işlevi olarak gülme ve güldürme, anlatıcı ile dinleyici arasında büyük bir önem taşımaktadır. Anlatı bu yönüyle de sadece metin olmaktan sıyrılmakta ve toplumun eğlendiği yönere de ışık tutmaktadır.

Mizah, halkbilimi açısından yalnızca eğlence aracı değil, aynı zamanda toplumun kendini ifade etme biçimidir. Bir düşünceyi ya da durumu alaycı bir biçimde ifade etme biçimi olarak mizah, eleştirel bakışı da içerir. “Mizah en az saldırgan eleştiri biçimidir, bu açıdan bir savunma aracı olarak da görülebilir. Gündelik yaşam içinde fazla ciddiye alınan konuları ciddiye almamanın bir yolunu oluşturur” (Fenoglio ve Georgeon 2007’den akt. Başlar, 2018: 13). Âşıklar ve meddahlar, icra ettikleri anlatılarda mizahtan sıkça faydalanmış ve bu sayede toplumu eğlendirmenin yanı sıra düşündürmüşlerdir. “Mizah, keskin bir zekânın; sıra dışı, aykırı, ani, beklenmedik, kimi zaman eğlendirici, kimi zaman sorgulayıcı biçimde, kimi zaman da acımasızca kazandığı sessiz bir zaferdir. Mizah, gizli bir anlaşma sistemidir. Mizah bazen de saçmalıktan ve anlamsızlıktan alınan hazdır” (Öğüt Eker, 2014: 54). Mizahın amacı yalnızca güldürmek değil, aynı zamanda bireyi veya toplumu düşündürmektir. Bu nedenle mizah, sözlü anlatının temel bileşenlerinden biri olmuştur ve dijital anlatılarda da varlığını sürdürmektedir.

Sözlü kültür ortamlarında anlatı, yalnızca bilgi aktarımının bir aracı değil; aynı zamanda kolektif belleğin inşa edildiği ve toplumsal kimliğin şekillendiği bir alan olarak görülmektedir. Folklor çerçevesinde anlatılar; masal, efsane, hikâye, anı ve benzeri türlerde somutlaşan, kuşaktan kuşağa sözlü olarak aktarılan değerli içeriklerdir. “Türk kültürü anlatım ve gösterim gelenekleri açısından zengin bir birikime sahiptir. Bu kapsamda farklı coğrafyalarda teşekkül eden evrensel temalar ve konular, Türk kültür ikliminin süzgecinden geçmek suretiyle millileştirilmekte ve Türk kültür belleğine yerleştirilmektedir” (Özdemir, 2020: 651). Bu noktada anlatıların kuşaklar arası geçişi önem arz etmektedir.

Anlatılar, gelenekten gelen kalıpları taşıyabildiği gibi bireyin gündelik yaşam deneyimlerinden, zihinsel süreçlerinden ve bireysel kurgularından da beslenebilir. Dolayısıyla hikâye anlatıcılığı hem kolektif bireysel düşünsel süreçlerin bir ürünü olarak ortaya çıkar. Bu noktada anlatı, sadece geçişi aktaran bir yapı değil; aynı zamanda bireyin şimdi ile geçmişi, kişisel olan ile toplumsal olanı harmanladığı dinamik bir alandır. Sözlü kültürde anlatıların doğrudan ve birebir aktarımı söz konusu değildir. Aktarılan her içerik, anlatıcının zihinsel süzgecinden geçerek yeniden biçimlenir. Bu durum, halkbilimi literatüründe “varyantlaşma” olarak tanımlanır. Anlatıcı bu varyantlaşmayı yalnızca içerikte değil, anlatım biçiminde de gerçekleştirir: ses tonu, vurgular, mimikler, jestler, vurgu ritmi gibi öğeler anlatının canlılığını artırır.

Anlatı türleri içerisinde hikâyeler, hem en eski sözlü gelenek biçimlerinden biri olarak kabul edilmektedir. Dijital medyada en hızlı uyarlanabilen türlerden biridir. Bireyin sosyal medya paylaşımlarında yer verdiği anıları kurgusal öyküler, hepsi çağdaş anlatı formlarıdır. Ancak bu biçimler geçmişte meddah, âşık, ozan gibi figürlerin sözlü

anlatımlarıyla orak yönler taşımaktadır. Anlatı, geçmişten bugüne yalnızca aktarılan değil, aynı zamanda yeniden inşa edilen bir kültürel formla varlığını sürdürmektedir. Kültürel belleğin dijitalleştiği bir çağda, anlatıların da dijital medyada yeniden üretilmesi kaçınılmaz bir durum olarak görülmektedir. Hikâyeler, her bir anlatıcının anlatımı ile yeni biçimler almakta ve değişmektedir. Her birey, kendi yaşantısı ve bakış açısıyla, adeta bir hikâye anlatıcı olarak ortaya çıkar. Ancak işi profesyonel bir açıdan düşündüğümüzde hikâye anlatma işinin hiç de kolay olmadığı ve bir tür tecrübe ve yetenek gerektirdiği açıktır (Şentürk Tatar, 2024: 76). Birey hem ihtiyacı olan anlatıyı üretir, ürettiğini yansıtmak amacıyla da aktarır. Geçmiş dönemlerde geleneksel anlatıcı tipleri bu görevleri yerine getirmekteydi. Teknolojik gelişmeler ve kentleşme sürecinin başlamasıyla birlikte hikâye içeriklerinin değişiminden bahsetmek mümkündür. Çünkü köydeki yaşam deneyimi ve kent deneyimi arasında oluşan uçurum bir sonraki nesle aktarılması gerekmektedir. Oluşan olay ve deneyimler roman, öykü ve tiyatro olarak kent yaşamında öne çıkmaya başlamıştır. Ancak bu deneyim biçiminin bir anlatıcı çerçevesinde de toplanması gerekmekteydi ve kent yaşamı kendi hikâye anlatıcısını teknolojik gelişmeler bağlamında öne çıkarmıştır.

Kentleşme ve kürselleşme ile birlikte gelenek kendine yeni bir yer edinmiştir. Gelenğin işlevsel bütünlüğü dağılmadan farklı mekân, anlatıcı tipleri ile uyum yakalamıştır. Binevi kendini yenileyerek, çağa uyum sağladığı söylenebilir. Gelenekte karşılaşılan usta- çırak ilişkisinin günümüzdeki uyumunun bireysel yaşam ve anılarla desteklendiği söylenebilir. Günümüzde öne çıkan ve gelenğin batı yaklaşımıyla düzenlenmiş hâli olarak “stand-up”çuları görmek mümkündür. “Meddahlık sanatının geleneksel anlatıcısı meddah, elektronik kültür ortamında stand-upçı olarak adlandırılan sanatçı tipiyle benzerlik göstermektedir” (Sevindik ve Kara, 2023: 53). Geleneksel anlatıcılığın güncellenmesinin yanında performans teorisinin yeni bir yönünün keşif edilmesi, folklorun yeni araştırma sahaları oluşturmasından söz edilebilir.

2. Türkiye’de Teknolojik Gelişmeler ve Geleneksel Anlatıcılık

Toplumun benimsediği her yeni değer, edindiği teknolojik araçlara bağlı olarak biçimlenmekte ve yeniden yapılandırılmaktadır. Bu doğrultuda toplum, geleneksel yaşamdan izler taşıyan kültürel değerleri yeni bir alana taşımış, gündelik hayatın ve teknolojinin birer parçası hâline gelmiştir. Bu dönüşüm sürecinin en belirgin başlangıç noktalarından biri endüstri devrimi ile yaşanan büyük değişimdir. Bu devrimden sonra sırasıyla radyo, telefon, televizyon, bilgisayar ve internet gibi iletişim araçları toplum yaşamında önemli yer edinmiş ve hızlıca yaygınlaşmıştır.

Türkiye’de radyonun önemi ve toplum üzerindeki etkisi, özellikle I. Dünya Savaşı sırasında fark edilmiş ve 1922 yılından itibaren bu alanda ilk adımlar atılmıştır. İlk yayın denemeleri 1923 yılında İstanbul’da gerçekleştirilmiş, sonrasında Ankara, İzmir, Adana, Antalya, Gaziantep, Kars ve Van gibi şehirlerde de radyo yayınları başlamıştır. Anadolu’da yayın yapan radyolar, yöresel sözlü kültür birikimini; özellikle müzik ve âşıklık geleneğini ulusal ölçekte görünür kılmıştır. Bu sayede geleneksel kültür öğelerinin

yalnızca yerel düzeyde değil, ülke çapında paylaşılması ve tanınması mümkün olmuştur (Fidan, 2025: 39-56; Özdemir, 2015: 165-169).

Radyo, yalnızca eğlence ya da müzik yayın aracı olmamış; aynı zamanda ülkedeki gelişmeleri aktaran önemli bir haber kaynağı işlevi de görmüştür. Devletin resmî yayın organı olan TRT çatısı altında yapılan yayınlar, kültür aktarımının yanı sıra önemli bir edebî birikimi de içinde barındırmıştır. Bu yönüyle radyo, sözlü kültürden gelen anlatıların biçimsel olarak yeniden kurgulandığı bir alana dönüşmüştür. Sürecin sonunda geleneği farklı bağlamlarda yaşatan; ‘medya profesyoneli âşıklar ve temsilciler’ (Fidan, 2025:105) çeşitli radyo programlarında öne çıkmışlardır. “Âşıklar özel radyolar aracılığıyla geniş kitlelere olmasa da yerel ölçekte, geleneksel yapıyla yetişen, memleket özlemi çeken dinleyici kitlesine seslerini duyurmuşlardır” (Fidan, 2025: 107). Radyo programları aracılığıyla gelişen yeni âşık tipi diğer medya kanalları aracılığıyla da gelişimine ve dönüşümüne devam etmekte, günümüzde birçok araştırmaya konu olmaktadır.

Televizyon ise, geçmişten günümüze kadar popülerliğini koruyan bir kitle iletişim aracı olarak, bireylerin gündelik yaşamında önemli bir yer edinmiştir. Her yeni dönemde sunduğu farklı içerik ve yayın formatlarıyla, toplumun ihtiyaçlarına hitap etmiş; kendine özgü yapısıyla farklı kültürlerde de benzer işlevler üstlenmiştir. Özellikle çatışma, hikâye ve anlatı ihtiyacı, televizyon dizileri, filmler ve belgeseller aracılığıyla karşılanmıştır. Böylece kültürel içerikler yalnızca biçim değiştirmekle kalmamış, aynı zamanda tüketime açık bir anlatı formatı hâline de gelmiştir.

“Nitekim, radyo ve televizyon adlı yeni kitle iletişim araçlarının dil, edebiyat ve genel olarak kültürle ilişkilerinde yazılı medya aktörlerinin etkilerini korudukları, en azından böyle bir iddiaya sahip oldukları görülür. Ayrıca bu durum, medyanın dil, edebiyat ve kültür üzerindeki etkisinin çok türlülüğünü ve yönlülüğünü de ortaya koymaktadır” (Özdemir, 2015: 172).

Edebiyat, sanat, mimarî, yaşam tarzı ve farklı toplumlara dair televizyon yayınları aracılığıyla izleyiciye aktarılmıştır. Bu aktarım sürecinde en işlevsel türlerden biri olan dizi ve film yapımları, hikâye anlatımında belirleyici hâle gelmiştir. M. Çevik, halk hikâyelerinin yerini büyük ölçüde televizyon dizilerinin aldığını şu sözleri vurgular:

“Aslında yüzyıllarca Türk halk terbiyesinde önemli işlevler yüklenmiş olan halk hikâyelerini, orijin olarak küresel kapitalist sistemin bilinçli proje ürünleri olan mevcut televizyon dizileriyle aynı kefeye koymak bile bu geleneğe haksızlık olacaktır. Ancak bugün gelinen noktada televizyon dizilerinin, halk hikâyelerinin yerine ikame edildiği, bu hikâyelerle karşılanan ihtiyaçların dizilerle karşılanmaya çalışıldığı ve bunlara bağlı olarak da dizilerin, işlevsel anlamda halk hikâyelerinin modern şekli haline getirildiği söylenebilir” (Çevik, 2015:45).

Bu görüş doğrultusunda, kültürel üretim ve tüketim ilişkisi bağlamında anlatıların biçimsel işlevinin değişime uğradığı görülmektedir. Önceleri radyo ortamında karşımıza çıkan geleneksel anlatıcı tipleri, daha sonra televizyonun etkisiyle farklı biçimlerde ekrana taşınmıştır.

1984 yılında TRT’de yayımlanan ve yakın geçmişte YouTube platformuna yüklenen *Behçet Mahir*’in geleneği temsil eden kaydı, bu sürecin önemli belgelerinden biridir. Dönemin tek televizyon kanalı olan TRT aracılığı ile meddahlık geleneğine ilişkin bilgi verilmesi ve Behçet Mahir’in tanıtılması, geleneksel anlatıcı tipinin geniş izleyici kitlelerine ulaştırılması açısından önemli bir işlev üstlenmiştir. Behçet Mahir, meddahlık geleneğinin son temsilcilerinden biridir. Son temsilcinin kayıt altına alınıp ses, mimik, beden dili hareketlerinin teknoloji sayesinde günümüze kadar ulaşması önem arz etmektedir. Video, yalnızca Behçet Mahir’in anlatımını değil; aynı zamanda o dönemde sözlü kültürün nasıl görselleştirildiğini ve izleyiciyle nasıl ilişkilendiğini de göstermesi bakımından değerlidir.

Toplumda televizyonun yaygınlaşması, konservatuvar eğitimlerinin sistematik biçimde verilmesi ve film-dizi sektörünün hızlı gelişimi, yenileşme süreci içindeki toplumda yeni bir anlatıcı ihtiyacı doğurmuştur. Bu dönüşüm, izleyicilerin benimseyebileceği yeni medya aktörlerinin ortaya çıkmasına zemin hazırlamış; özellikle gelenekten beslenen anne, baba, amca, dayı gibi güven veren karakterler ya da eleştirel bakışı temsil eden olumsuz tipleri medya aracılığıyla topluma sunmuştur. Söz konusu karakterler, geleneksel anlatının yaşıtılmasında işlevsel bir rol üstlenmişlerdir.

Müşfik Kenter, Erol Günaydın, Adile Naşit, Münir Özkul gibi isimler, geleneksel anlatıcılığı hem tiyatro sahnesinde hem de medya ortamında temsil ederek halk anlatıcılığı çizgisini çağdaş bir biçimde sürdürmüşlerdir. Bu sanatçılar, klasik anlatım biçimlerini dönemin ruhuna uyarlamış ve geniş kitlelere ulaştırmıştır: “Medyatik anlatıcılar, çeşitli programlarda aktardıkları bu hikâyeleri icra ederken genellikle sözlü gelenekteki ile birebir aynı metni anlatmakla birlikte çoğu zaman ‘sırtı geleneğe yaslı, yüzü çağa dönük’ icraların ortaya çıkmasını sağlamış kişilerdir” (Saygılı, 2024: 219). Bu anlatım biçimleri öncelikle tiyatro sahnelerinde icra edilmiş, ardından ulusal televizyon kanallarında görünürlük kazanmıştır. Böylece anlatıcı tipi yalnızca bir sahne figürü olmaktan çıkıp, görsel medyanın etkili bir öznesine dönüşmüştür.

Sinema, televizyon ve tiyatronun halk belleğinde bu denli kolay ilgi görmesinin temel nedenlerinden biri, gelenekle kurdukları güçlü bağıdır. Meddahlık geleneği, yalnızca sahnede değil; ekranlarda da biçim değiştirerek yaşamaya devam etmiştir. Geleneksel anlatıcının ekrandaki yansıması, insanın anlatıya duyduğu temel ihtiyaçla doğrudan ilişkilidir. “Gelenekler, ait oldukları topluluğu ihtiyaçlarını karşılamak üzere, üyelerin gönüllü iştirakleriyle vücut bulurlar. Nesiller değiştikçe, ihtiyaçlar farklılaştıkça onlar da değişirler. Sürekli var olmalarının sebebi, ait oldukları toplumun üyeleriyle uyum içinde bulunmalarındır” (Yıldırım, 2016: 108-109). Anlatım ve anlatı süreklilik taşır. İnsan, yaşadığı deneyimleri, olayları ve çevresindeki dünyayı anlamlandırmak için anlatma ve anlatılanı dinleme eğilimi taşır: “Hikâye etme eğilimi ve onu dinleme ihtiyacı, anlatıyı uygarlık tarihi boyunca insanların doğal yoldaşı yapmıştır” (Dégh, 2006: 133). Dolayısıyla anlatının uygulama ortamı, icracısı ya da aracısı değişse de; anlatıya duyulan ihtiyaç değişmemiştir. Bu ihtiyaç, her dönem kendi anlatıcı tipini üretmekte; sözlü kültür gelenekleri ise bu yeni anlatıcılarla çağdaş biçimlerle yaşamaya devam etmektedir.

3. Dijital Kültür ve Yeni Anlatı Alanları

Günümüzde çevrimiçi kullanım imkânı bulan internet, her an, her şekilde ve her yerde erişilebilir bir hizmet sunmaktadır. Bu durum, kültürel bağlamlarda birçok dönüşüme neden olmuştur. Bireyler gerek sosyal medya platformları gerekse sanal ağ uygulamaları aracılığıyla sosyal çevrelerini genişletmiş; yüz yüze iletişim ve etkileşim yerini dijital mecralara bırakmıştır. Böylece temel iletişimin hem yönü hem de bağlamı değişim göstermiştir.

Dönemsel olarak bireysel ihtiyaçların farklılaşması ve internet sağlayıcılarının bu ihtiyaçlara yönelik çeşitli çözümler üretmesi, platform çeşitliliğini arttırmıştır. Günümüzde görsel-işitsel uygulamaların yanında yalnızca işitsel içeriklere odaklanan platformların da varlığı söz konusudur. Spotify ve Poddy bu tür uygulamalara örnek olarak gösterilebilir. Bu platformlarda dönemin hit ve popüler şarkılarının yanı sıra kullanıcılar, kendi yaşamlarına dair deneyim, anı ve hikâyeleri uzun ses kayıtları hâlinde paylaşabilmektedir. Yazılı internet medya okuryazarlığı süreci içerisindeki “blog”lar günümüzde yerini sesli anlatılar olan “podcast”lere bırakmıştır.

“Podcast” formatı özellikle bireylerin gündelik yaşamı içinde içerik tüketme ihtiyaçlarına karşılık gelmektedir. Podcast’ler; yürüyüş yaparken, seyahat ederken, ev ya da işlerle meşgulken veya dinlenme esnasında kolaylıkla ulaşılabilir, dinlenebilir bir yapıdadır. Bu kolay erişim sayesinde, anlatının ses üzerinde kurduğu geleneksel bağ, çağdaş bir ürün olarak görülmektedir. Ayrıca podcast içerikleri, bireyi yalnızca bilgi edinmesini değil; aynı zamanda duygusal, sosyal ve kültürel bağ kurmasına da aracılık etmektedir. Dinleyiciler, anlatıcı ile doğrudan ve samimi bir ilişki geliştirerek anlatının içine daha kolay dahil olabilmektedir. Hikâye anlatıcılığına duyulan bu yakınlık, anlatının sadece eğlence değil, aynı zamanda özdeşleşme, hatırlama, ifade etme ve anlamlandırma aracı olarak görülmektedir.

“Yeni anlatı biçimleri; dijital, mekânsal, bedensel ve çoklu duyuşsal yapılarıyla, hikâyeyi yalnızca geçmişin değil, geleceğin de malzemesi hâline getiriyor. Ancak bu dönüşüm, kültürel mirasla kurulan ilişkinin etik ilkeler ışığında yürütülmesini de zorunlu kılıyor. Hikâyeyi bir “içerik” olarak değil, bir ilişki olarak görmek; onu sömürmeden, dönüştürerek yaşatmak; toplulukların onayı, katkısı ve katılımıyla çoğaltmak gerekiyor” (Ölçer Özünel, 2025: 22).

Bu durum, sözlü kültürdeki anlatıcı-dinleyici arasındaki dinamikle benzerlik taşımaktadır. Hikâye anlatımının bireysel yaşamda temel bir ihtiyaç olarak varlığını sürdürdüğünü ortaya koymaktadır. Çünkü birey, deneyimlerini hem psikolojik hem de sosyolojik bağlamda anlamlandırmakta; bu anlamlandırma sürecinde hikâye anlatımı, öz eleştiri ve toplumsal değerlerin ifadesi açısından önemli bir araç hâline gelmektedir. “Günümüzün internet dünyası insanlarla sınırlı sayıda kaynaktan sunulan deneyimlenemeyen bir kültür yerine kendi kültürlerini üretebilme imkânı tanımaktadır” (Oğur, 2024: 128). Buna benzer yaklaşımlar bireylerin dijital ortamlarda kendi deneyimlerinden doğan kültürel ifade biçimlerini geliştirmelerine imkân tanımaktadır.

Sosyal medya platformlarının çoğu, bireylerin kendi kültürlerini üretme ve bu kültürü tüketme amacına hizmet etmektedir. Bu durum, kültürlerin aktarılma ve yaratma biçimini de dönüştürmektedir. Dijital kültür veya internet kültürü olarak tanımlanan bu yeni kültürel yapı; halkbilimi, etnografi, yeni medya ve sosyoloji çalışmalarında önemli bir kavramsal zemin sunmuştur. Yeni yaratım alanlarının oluşması, icranın ve geleneğe bağlı anlatının dijital platformlarda yeniden şekillenmesinin de önünü açmıştır. “Analog ve dijital kültürlerin ikisi de gelenek yaratma ve aktarma kabiliyetindedir fakat bunları farklı şekilde yaparlar. Analog kültürün, bir yer içinde deneyim, içerik, duygular, ilişkiler ve şatürelere hassasiyetin yüksek bir derecesiyle ilişkisel ve mekânsallaştırılabilir olduğu söylenir”(Stewart and Bennet, 1991: 41-42; Cohen, 1969: 841-42’den akt. Bronner, 2018: 60). Dijital kültür ile karşılaştırıldığında analog kültürün mekânla ve ilişkiselliğinin daha güçlü bir şekilde bağlı olduğunu göstermektedir.

Dijital kültürün, pek çok insanı içerik üretimine teşvik etmesinin nedenlerinden biri de ifade özgürlüğünün genişliği ve sansürlü paylaşım imkânıdır. Türk hikâye anlatıcılığı geleneğinde de bir âşığın ya da meddahın erkek ortamlarında icra ettiği anlatılarda olduğu gibi, dijital platformlarda da filtrelenmemiş ve doğrudan anlatım biçimi tercih edilmektedir. Bu özellik, dijital anlatılarda en çok aranan niteliklerden biri olmuştur.

İnternette ilk video paylaşım sitesi ‘Share Your Word’ adlı platformdur. 1997 yılında Chase Norlin tarafından kurulmuş ve kullanıcıların video yüklemesine imkân tanımıştır. Ancak o dönemdeki düşük internet hızı ve teknolojik kısıtlamalar nedeniyle site yaygınlık kazanamamış ve 2001 yılında kapanmıştır. Daha sonra, kullanıcıların video yükleyip paylaşabildikleri ve izleyebildikleri bir platform olan YouTube, 2005 yılında üç eski PayPal çalışanı olan Steve Chen, Chad Hurley ve Jawed Karim tarafından kurulmuştur (Fidan, 2025: 308). YouTube, görsel, işitsel ve toplu etkileşim yaratmaya imkân tanıyan yapısıyla dijital anlatının en güçlü araçlarından biri hâline gelmiştir.

Bir çağ sorunu olarak da tanımlanan “hız” olgusu, dijital kültür içerisinde kendini açık biçimde göstermektedir. Dijital çağın içerik üreticileri, internet ortamında anlık, popüler, canlı ve hızlı tüketilmeye uygun içerikler üretmektedir: “Dijital çağın kültür üreticileri, internet ortamında anlık, popüler, canlı ve hızlı tüketilmeye uygun içerikler meydana getirmektedir”(Oğur, 2024: 127). Ancak bu hızın, zaman zaman kuşaklar arası uyumsuzluğu ve anlatı aktarımında kopuklukları da beraberinde getirdiği görülmektedir. Toplumlar yalnızca dijital kültürü ve dijital anlatıları değil, aynı zamanda dijital anlatıcı tipini de üretmiştir. Yeni anlatıcı tipinin oluşumuna duyulan ihtiyacı E. Ölçer Özünel şöyle ifade etmiştir: “İçinde bulunduğumuz anlatı çağında, geçmişle kurduğumuz bağ artık yalnızca nostaljik bir özlemlerle değil, yaratıcı ve dönüştürücü bir bakışla yeniden oluşturuluyor” (2025: 21). Bu oluşum içerisinde kökten gelen bir zenginlik ve günümüz dijital kanallarının görünümü oldukça önemli bir yer edinmektedir.

Gelenekten büyük ölçüde beslenen bu yeni anlatıcılar, çağdaş kültür aktörleri olarak değerlendirilmektedir. Türk halk anlatısı geleneğinde ozanlar, âşıklar ve meddahlar anlatıcı kimlikleriyle öne çıkmış; bu anlatıcıların çoğu erkek olmakla birlikte zaman zaman kadın anlatıcılar da bu yapının içinde yer almıştır. İnternetin kültürel aktörler

üzerindeki etkisini: Özdemir şu sözlerle açıklamaktadır: “İnternet, sözlü kültür geleneklerinin yaşatıldığı yeni sanal bir ortamdır. Kitle iletişim araçları bileşkesi olan internetle yerel, ulusal ve küresel ölçekte sesini duyurma olanağına kavuşmuştur. Yerel, keşfedilmek için kültür profesyonellerini beklemek zorunluluğunu aşmıştır” (Özdemir, 2015: 341).

Bu sayede kültürel anlatıcılar, yeni bağlamlarda kendilerini yeniden keşfedebilme ve anlatılarını daha geniş kitlelere ulaştırma fırsatı bulmuştur. Ancak internetin “yaratılmış” bir ortam olması, geleneğin birebir aktarımı konusunda çeşitli sınırlılıklar barındırmaktadır. Bu noktada, geleneğin yeniden biçimlendiği, adapte olduğu ve dijital koşullara göre evrildiği bir anlatı sürecinden söz edilebilir. Ü. Oğur (2024)’un çalışmasında ozanlar ile YouTuber’lar karşılaştırmalı olarak sunulmuş ve bu yeni dijital anlatıcı tipinin halk anlatıcılığı geleneği ile olan benzerlikleri ile ayrıldığı yönler detaylı biçimde değerlendirilmiştir:

Tablo 1: Ozan- YouTuber Karşılaştırma Tablosu

Halk Ozanı	YouTuber
Bilinen bir hikâyeyi anlatmalarının yanında doğaçlama şiirler de söylenebilmektedir.	Bilinen bir içeriğin yeniden dönüştürebilmekte ve daha önce örneği olmayan yeni içeriklerde üretilebilmektedir.
Belli bir geleneğe veya tekkeye bağlı olan ve bu çerçevede şiirler üreten ozanlar bulunmaktadır.	Güzellik, eğlence, oyun ve spor gibi farklı kategorilerde içerikler üreten YouTuber’lar, çoğu zaman benzer türde içerik üretmek önceden belirlenmiş bir hedef kitleye hitap etmektedirler.
Âşık formuna dönüşen ozanlar, icra ettikleri halk hikâyeleriyle kültürel devamlılığı sağlama ve kabul edilebilir özellikleri genç kuşaklara aktarmak için toplumsal mesajlar vermektedir.	YouTuber’lar ürettikleri – eğitici veya eğitici olmayan- içeriklerle süregelen yanlış bir davranışı, çeşitli anlatma stilleriyle doğrudan veya dolaylı olarak eleştirmektedirler.
Şiir ve hikâyenin aktarımı sürecinde duygusal etkiyi yüksek tutmak için icralarını saz ve kopuz gibi bir enstrümanla güçlendirmektedir.	Performanslarını video düzenleme aşamasında kullandıkları çeşitli efekt ve grafik unsurlarla desteklemektedirler.
Halkın içinden gelmelerinin bir sonucu olarak hem dil hem de günlük yaşam pratikleri açısından yakın ve samimi bir bağ kurmaktadır.	İzleyicileriyle aynı yaşam standartlarına sahip oldukları ve benzer deneyimleri yaşadıkları için dil ve duygudaşlık anlamında yakınlık kurmaktadır (Oğur, 2024: 172).

Yukarıdaki tabloda da görüldüğü üzere, hem geleneksel hem de dijital ortamlar, kendilerine özgü bağlamlar içerisinde şekillenmiş ve yeniden değerlendirmeye açık hâle gelmiştir. Her YouTuber ve her YouTube kanalı, üretim biçimi, hedef kitlesi ve içerik stratejisi açısından kendi dinamikleri çerçevesinde ele alınmalıdır. Çalışmaya konu edinilen Kafa TV, hem medyatik dönüşüm sürecindeki konumlanışı hem de oluşturduğu dijital anlatı mecrası itibarıyla özgün bir değerlendirmeyi hak etmektedir. Zafer Algöz ise, konservatuvar eğitimiyle edindiği profesyonel anlatım becerilerini geleneksel anlatıcılık birikimleriyle harmanlaması ve dijital çağın dinamiklerini içselleştirmesi bakımından, bu dönüşüm sürecinde dikkatle incelenmesi gereken bir figürdür. Bu çerçevede, Kafa TV’de yayınlanan ‘Zafer Algöz Anlatıyor’ adlı video serisi, geleneksel anlatıcılığın dijital ortamda nasıl yeniden biçimlendiğini incelemek açısından anlamlı bir örnek sunmaktadır.

4. Dijital Kanal Olma Sürecinde “Kafa Dergi ve Kafa TV”

Dergiler, yazılı-basılı mecralar olarak halkbilimi çerçevesinde değerlendirilmesi gereken önemli kültürel araçlardır. Matbaanın Osmanlı’ya gelişi ve yaygınlaşması, hem Osmanlı döneminde hem de Türkiye Cumhuriyeti’nde gazete ve dergicilik anlayışının gelişmesinde belirleyici olmuştur. “Özellikle ‘yaşam tarzı’ dergileri gibi belirli konuya ve özel ilgi alanlarına odaklanan yayınlardan oluşan, pazarın belirli bir bölümüne hitap etmek için tasarlanan ‘niş’ medyasının sayısında ve kapsamında önemli bir artış oldu” (Bennet, 2005: 136). Bu durum, Türkiye’deki dergi piyasasının da zamanla çeşitlenmesine ve toplumun farklı kesimlerine hitap eden çok sayıda yayın organının oluşmasına katkı sağlamıştır. Medya her dönem toplumsal etkisini sürdürmüş, yeni iletişim türleriyle bu etki alanını genişletmiştir: “Hatta yeni türlerle güçlenen medyanın bu ilişkiadaki belirleyiciliği daha da artmıştır” (Özdemir, 2012: 57). Toplumun her bireyine hitap eden birçok dergiden söz edilebilir.

Günümüzde dergilere hem fiziksel hem de dijital yollarla kolayca ulaşılabilmektedir. Fiziksel mecralarda yayımlanan birçok derginin aynı zamanda sanal platformlarda da yer aldığı gözlemlenmektedir. “Dijital medya aracılığıyla erişim sağlar; baskı ve fizikî dağıtım gerektirmediğinden, internet ortamında bulunan uygulamalar ya da web arayüzleri sayesinde mekân ve zaman sınırlaması bulunmaz” (İpek ve Göçmen, 2021: 92). Dergilik, E- Dergim, Derggim gibi yerel platformların yanı sıra Dmags, Magzter, Türk Telekom E-Dergi, Zinio ve Readly gibi yerel ve uluslararası ölçekli dijital dergi uygulamaları kullanıcıya çeşitli alanlarda içerikler sunmaktadır.

Kafa Dergisi, 2014 yılında sanat, edebiyat ve fikir eksenli bir yayın politikasıyla yayın hayatına başlamıştır. Popüler kültürü takip edebilmesi, güncel ve yenilikçi tavrı ile kısa sürede sadık bir okuyucu kitlesi edinmiştir. Yazar kadrosunun hem uzman hem de tanınmış isimlerden oluşması, bu sürece katkı sunmuştur. Dergiye zaman zaman eklenen küçük hediyeler, takipçilerin ilgisini çeken pazarlama stratejileri arasında yer almaktadır.

Kafa Dergisi, hem popüler kültürü şekillendiren hem de bu kültürü belgeleyen bir yayın organı olarak “dönemin ruhunu” yansıtan içerikler üretmektedir. Örneğin, 16 Haziran 2023 tarihinde yayımlanmaya başlayan, tarihe aykırı karakteriyle sevilen “Prens” dizisinin yeni sezonuna ithafen hazırlanmış; dizinin popüler sözleri sticker hâlinde verilmiş ve bu içerik, izleyicilerle duygusal bir bağ kurmayı amaçlayan etkili bir pazarlama aracı olarak değerlendirilmektedir.

Görsel 1. Kafa Dergisi Haziran 2025 Sayısı

Kısa sürede medya okuryazarlarının desteğiyle güçlü bir marka haline gelen “Kafa Dergisi”, zamanla faaliyet alanlarını genişletmiş; önce radyo yayını ardından reklam ajansı ve en son olarak Kafa TV aslı YouTube kanalı ile dijital platformlarda etkin bir rol üstlenmiştir (URL2). Bu çok yönlü gelişim süreci, edebiyat ve medyanın buluştuğu kültürel bir markalaşma örneği olarak dikkat çekmektedir.

Kafa TV, 25 Haziran 2021 tarihinde YouTube’a yüklediği bir video ile düzenli içerik üreteceğini ve geniş bir izleyici kitlesine hitap edeceğini duyurmuştur. Bu videoda kanalın içerik üreticileri ve içerik çeşitliliği hakkında bilgi verilmiştir. Güncel olarak kanalın 1 Milyon 440 bin abonesi ve 2.065 video içeriği bulunmaktadır.

Kanalın yalnızca YouTube ile sınırlı kalmadığı; Instagram başta olmak üzere diğer sosyal medya platformlarını da içerik tanıtımı, etkileşim ve algoritma görünürlüğü amacıyla aktif olarak kullandığı görülmektedir. Özellikle içerik üreticilerinin Instagram’da paylaştığı gönderi ve hikâyeler, dijital anlatıcının görünürlüğünü artırmakta ve izleyiciyle daha dinamik bir bağ kurulmasına olanak tanımaktadır. Bu yönüyle Kafa TV, yalnızca dijital bir medya kanalı değil; çoklu platformlara yayılan bir kültürel anlatı mecrası olarak değerlendirilebilir.

Görsel 2. Kafa Tv YouTube Profili

4.1. Tiyatro Aktöründen Dijital Medya Aktörüne Dönüşümde Zafer Algöz

Zafer Algöz, 30 Ağustos 1961 tarihinde Kars’ta dünyaya gelmiştir. Aslen Erzurumlu olduğu bilinmektedir. Ortaokul yıllarında öğretmen ve arkadaşlarının yönlendirmesiyle tiyatroya ilgi duymuş ve bu alana yönelmiştir. 1975 yılında Bursa Devlet Tiyatrosu tarafından açılan “Gençlik Kursları” ile tiyatro eğitimi almaya başlamıştır. Anlatılarında, bu dönemde Erkan Can ile birlikte henüz yaşları küçük olduğu için gayriresmî biçimde kurslara katıldıklarını ve bu süreçte turneye gelen Ankara Devlet Tiyatrosu ekibiyle sahneye çıkarak bir hafta boyunca oyun oynama şansı yakaladıklarını ifade etmektedir (URL5).

1980 yılında Ankara Devlet Konservatuvarı Tiyatro Bölümü’nü kazanmış ve 1985 yılında mezun olmuştur. Aynı yıl Bursa Devlet Tiyatrosu’nda göreve başlamış, 1989 yılında ise

İstanbul Devlet Tiyatrosu’na tayin olmuştur (URL3). Kariyeri boyunca birçok tiyatro oyununda ve sinema yapımında yer almış; özellikle komedi türündeki performanslarıyla halkın takdirini kazanmıştır. Cem Yılmaz ile birlikte rol aldığı A.R.O.G (2008), Yahşi Batı (2009), Pek Yakında (2014), Ali Baba ve 7 Cüceler (2015), Kaçma Birader (2015), Arif V 216 (2018), Erşan Kurneri (2022), Her Şey Aşk İçin (2023), Karakomik Filmler (2019), Do Not Disturb (2023), Ayzek ile Bir Gece (2023) gibi yapımlar hem geniş izleyici kitlelerine ulaşmış hem de yeni neslin dikkatini çekerek kuşaklar arası bir anlatı köprüsü kurulmasına katkı sağlamıştır. En güncel çalışması, 15 Temmuz konulu bir belgeselde yer almasıdır. Yayımlanma tarihi 2025 olan ve son dönemin önemli tarihsel olayını konu edinen bu belgeseldeki katılımı, Zafer Algöz’ün anlatıcı ve kültürel aktör kimliğini güncel toplumsal bellekle nasıl etkileştirdiğini anlamak açısından önem arz etmektedir. Ayrıca dram, aksiyon, aile ve tarih temalı projelerde de yer alarak geniş bir anlatı yelpazesi oluşturmuştur.

Oyunculğunun yanı sıra son yıllarda Kafa Dergisi’nde yayımladığı yazılarla da dikkat çekmektedir. Bu yazılar, yaşamında önemli izler bırakan kişilerle yaşadığı anılar ve tiyatro ile sinema dünyasından sahne arkası anlatılarından oluşmaktadır. Yazılarının gördüğü ilgi üzerine, İnkılap Yayınevi tarafından kitaplaştırılan bu metinler, bir anlatıcı kimliğinin de yazılı kültüre taşındığının göstergesidir. İlk kitabı olan *Haşırt Dı Bilekbord*, Cem Yılmaz’ın önsözünü yayımlanmıştır. Simge Çerkezoğlu ile gerçekleştirdiği bir röportajda “Ben yazma yönünden çok, hikâyecilik bakımından kuvvetli biriyim. Bu kitapta anlatmış olduğum ve yaşanmış anekdotların daha fazlasını arkadaş ve eş-dost ortamlarında anlatırdım” (URL4) ifadelerini kullanmıştır. Bu anlatıların, gerçek kişilere ait olduğu ve kültürel hafızada yer etmiş figürlerin gelecek kuşaklara aktarılmasını hedeflediği görülmektedir. *Ken Taç Dis* ve *Keş On Dı Teybil* adlı kitaplarında da benzer anlatı çizgisi devam etmektedir.

Kafa TV’nin dijital platformda değerlendirdiği ilk performans sanatçısı olması açısından da Zafer Algöz önemli bir figürdür. Dergide yazdığı hikâyelerin gördüğü ilgi, anlatıcı kimliğini dijital mecraya taşımasında etkili olmuştur. Doğduğu ve büyüdüğü kültürel çevre göz önüne alındığında, hikâye anlatıcılığı geleneğinin içinde yetiştiği söylenebilir. Tiyatro ve konservatuvar eğitimi aracılığıyla bu geleneği daha da pekiştirmiştir. “Sözlü kültür, sanal âlemin modern meddah/âşıkları üzerinden hatırlanmakta/yüceltilmektedir” (Bars, 2019: 18). Bu yönüyle hem geleneksel medyada hem de dijital ortamda aranan ve sevilen bir anlatıcı profili ortaya koymaktadır. Ayrıca: “Dijital teknolojilerin çoklu medya özelliğine sahip olması da hikâye anlatıcılarına bu ortamlarda anlatılan hikâyeleri zenginleştirme olanağı sunmaktadır” (Ökmen ve Çokluk, 2021: 192). Bu bağlamda Zafer Algöz, Kafa TV’de ürettiği anlatılarla dijital anlatıcı örneklerinden biri hâline gelmiştir.

Tablo 2: Zafer Algöz Anlatıyor #2/ Öztürk Serengil

Başlık:	Zafer Algöz Anlatıyor #2 / Öztürk Serengil
URL:	https://www.youtube.com/watch?v=hEm8fsJxGsw&t=1s
Süresi:	23:2
Yüklenme Tarihi:	05.07.2021
İzlenme Sayısı:	5.366.0008

Beğenilme Sayısı:	76.000
Beğenilmeme Sayısı:	Görüntülenemiyor
Tanımı:	“Zafer Algöz Anlatıyor” ikinci bölümüyle yayında! Usta oyuncu Öztürk Serengil’in eğlenceli karakterini ve birbirinden eğlenceli hikâyelerini, onu en güzel anlatan insanda; Zafer Algöz’den dinleyin. Bu eğlenceli anlara dahil olmak ve yeni videoları kaçırmamak için kanala abone olup, bildirimleri açmayı unutmayın.
Etiketleri:	#zaferalgöz, #ÖztürkSerengil, #KAFATV
Yorum Sayısı:	1.812

Kafa TV’de yayımlanan “Zafer Algöz Anlatıyor” serisinin ikinci videosu, Zafer Algöz’ün sinema ve tiyatro dünyasının önemli bir figürü olan Öztürk Serengil’e dair bir anısını izleyiciyle paylaştığı anlatı örneğidir. Anlatı, Öztürk Serengil’in mizacı, bağımlılıkları, sanatçı kişiliği ve anılarından oluşmaktadır. Algöz’ün de bir dönemler hayatında olan ve göz dolduran anılarının olması Serengil’i anlatmaktan çok aktarmak; şahsiyetini mizahî bir oranda değerlendirmektir. Video, geleneksel anlatıcılığın dijital alandaki temsiline dair önemli ipuçları sunmaktadır. Anlatı, bir meddahın geçmişe dair mizahî ve hafif dramatik bir olayı aktarma biçimini çağrıştırmaktadır. Zafer Algöz, anlatıyı sözlü kültür formuna uygun şekilde kurar: duygusal tonlama, canlandırma, dinleyiciyle göz teması (kamera), jest ve mimik kullanımı, meddahlık geleneğinin dijital ortamdaki devamlılığı şeklinde değerlendirilebilir. Videonun stüdyo benzeri bir ortamda çekilmiş olmasına rağmen gelenekten izlere rastlamak mümkündür. Odun sobasının başında gerçekleştirilen anlatım eskiden kahvehanelerde, ayakta anlatılan hikâyeler ile benzerliği dikkat çekmektedir. Aktif olarak kullandığı el, kol, mimik ve ses taklitleri ile anlatının bütünlüğü sağlanmıştır. Örneğin; Serengil’in güneş gözlüğü anlatılırken betimlemeleriyle herhangi bir araç olmasa bile başarıyla tasvir edilmiştir. Sadece Öztürk Serengil’in değil; Fikret Hakan, Vahi Öz taklitleriyle anlatı çeşitlendirilmektedir. Çekim ekibinin anlatı içerisindeki rolü ve hikâyelere olan ilgisi gösterilmiş ve bazen kakhahalarıyla ortamı daha samimi, gerçekçi bir ortama dönüştürmüştür. Anlatıcının tıpkı gelenekteki gibi yalnız olmadığı, canlı bir kitleye hitap ettiği söylenebilir.

Video süresince anlatıcı, sadece bir olayı aktarmakla kalmaz; izleyiciye dönemin sanat ortamına, sahne arkasındaki ilişkilere ve karakter yapılarına dair kültürel bir panorama sunar. Bu durum, anlatının bilgi verici yönünü güçlendirirken, anlatıcının kültürel aktarıcı konumunu da pekiştirir. Anlatının merkezine yerleştirilen Öztürk Serengil, halk belleğinde yer etmiş bir karakter olarak yeniden hatırlatılır. Anlatının dikkat çeken bir yönü, popüler bir sanatçının geçmişe dair bir olayı seçip bunu bugünün iletişim araçlarıyla yeniden üretmesidir. Bu üretim biçimi, hem anlatının güncellenmesini hem de izleyiciyle yeniden ilişki kurmasını sağlar. Videonun YouTube platformunda yüksek izlenme oranına sahip olması, sosyal medya platformlarında sıkça paylaşılması ve yorum alması, bu anlatının dijital kültürde nasıl karşılık bulduğunun da bir göstergesidir. Kimi izleyiciler bu anlatıları nostaljik bir bağ kurma biçimi, kimileri ise güncel mizahî içeriklerle özdeş bir dinlenme biçimi olarak değerlendirmektedir.

Kısaca, video örneği; geleneksel anlatıcının dijitaldeki güncel karşılığı olarak Zafer Algöz’ün nasıl bir işlev üstlendiğini göstermektedir. Konservatuar temelli sahne eğitimi, halk hikâyeciliğine yatkınlığı ve çağdaş medya mecralarını etkili kullanma becerisi, onu medyatik bir anlatıcı figürüne dönüştürmüştür.

Tablo 3: Etli Ekmek Yerine Dayak Yemek/ Zafer Alagöz Anlatıyor

Başlık:	Etli Ekmek Yerine Dayak Yemek/ Zafer Alagöz Anlatıyor
URL:	https://www.youtube.com/watch?v=rrxNF2b3W8c&t=7s
Süresi:	19:34
Yüklenme Tarihi:	21.02.2022
İzlenme Sayısı:	4.712.895
Beğenilme Sayısı:	64.000
Beğenilmeme Sayısı:	Görüntülenemiyor
Yorum Sayısı:	1.449
Tanımı:	Zafer Algöz, başarılı tiyatrocu Semih Sergen ile Konya şehrimizin meşhur yemeği etli ekmek yemeye gittiklerinde başından geçen eğlenceli anıları anlattı.
Etiketleri:	#ZaferAlgöz, #KAFATV, #SemihSergen

Bu anlatı, Zafer Algöz’ün öğrencilik yıllarında tanıdığı Semih Sergen ile yaşadığı bir olay üzerinden ilerlemektedir. Algöz, videoda Türk sinemasının sevilen bir karakteri olan Semih Sergen’in oyunculuğu üzerinden değerlendirmek yerine akademide yer aldığı kimliğiyle aktarma eğilimi göstermiştir. Sergen’in Şeb-i Aruz töreninde kendisine eşlik eden öğrencilerine karşı sergilediği babacan tavrıda ön plana çıkarılmıştır. Algöz’ün geleneksel rolü değerlendirildiğinde, samimi diyalog gücünü, gündelik mizah ve yerel kültürel unsurları harmanlayarak betimlediği görülmektedir. Sallanan bir sandalye üzerinde oturan Algöz, anlatısını sade, çok göz yormayan ve sakin bir ortamda gerçekleştirmiştir. Diğer videoda da olduğu gibi herhangi bir araç kullanmadan; aktif jest, mimik ve ses tonlarıyla anlatı akıcılığı sağlanmıştır. Çekim ekibinin varlığı ve aktifliği yine göze çarpmaktadır.

Anlatı, geleneksel meddah formülünde olduğu gibi sıcak bir ortam sunmaktadır. Otobüs içindeki anektod, Konya’ya özgü etki ekmek ve muhafazakâr bir dinleyici kitlesi anekdotun özünde yer almaktadır. Bu durum, anlatıyı hem yerel bağlamda hem de duygusal düzlemde güçlü kılmaktadır. “Dayak yemek” metaforunu mizah ekseninde sunması, anlatının hem komediyi hem de toplumsal normları işler hale getirmesine olanak tanımaktadır. İzleyici mekânsal ve duygusal bir canlılık içerisinde anlatı içerisinde yerini almaktadır. Bu anlatı, bir yandan geçmişini olan bir geleneği (etli ekmek-etrafındaki kültürel öyküyü) toplumsal belleğe geri taşıırken; diğer yandan bu geleneği mizahî bir lens ile yeniden üretirken dijital ortamda yeniden inşa ediliyor. Böylece anlatı, kültürel sürekliliği modern bir zemine taşıyan bir ifade aracı haline gelmektedir.

Tablo 4: Zafer Algöz Anlatıyor #5 /Zırtçılar

Başlık:	Zafer Algöz Anlatıyor #5 /Zırtçılar
URL:	https://www.youtube.com/watch?v=RFpxzooiVMU&t=32s
Süresi:	16:47
Yüklenme Tarihi:	26.07.2021
İzlenme Sayısı:	2.589.519
Beğenilme Sayısı:	45.000
Beğenilmeme Sayısı:	Görüntülenemiyor
Yorum Sayısı:	1.078
Tanımı:	Zafer Algöz Anlatıyor altıncı bölümüyle yayında! Usta oyuncu bu sefer “Zırtçılar”ı anlatıyor.
Etiketleri:	#ZaferAlgöz, #Kafa, #KAFADergisi.

Anlatı mekânı izleyicide nostalji hissini uyandırmaktadır. Abajur, çevirmeli telefon, kahverengi oymalı yeşil koltuk ile anlatı mekânı desteklenmekte ve 90’lar havasını sezdirmektedir. Anadolu’da varlığı belli, akademik olarak tespit edilmeyen, kültür birikiminin nesnesi haline gelmeyen ancak gerek şarkılarda gerekse çoğu anlatıda karşımıza çıkan, modernitenin beslediği “zırtçılık” yani palavra üzerine kurulu hikâyeler anlatan kişilerle olan anılarını anlatmaktadır.

Zafer Algöz bu anlatıda da tıpkı meddah geleneğinde olduğu gibi, bireysel bir yaşantıyı toplumsal bir mizah nesnesine dönüştürmüştür. Anlatının temelinde, gündelik hayatın absürt yönlerine yapılan bir vurgu bulunmaktadır. “Zırtçılar” ifadesi hem güldürü unsuru oluşturmakta hem de toplumsal normlara yönelik hafif eleştirel bir yaklaşımını içermektedir. “Zırtçı Ünal” ve “Sökeli Ali Dayı” hikâyelerini anlatmaktadır. Zırtçı Ünal, Libya eski lideri Kaddafi’nin koruma görevini yerine getirdiğini iddia etmekte ve bu çerçevede bir hikâye anlatmaktadır. Zafer Algöz ise bu anlatıyı kendi performansı ile yeniden icra ederek dijital taşımaktadır. Sökeli Ali Dayı ise Kurtuluş Savaşı içerisinde M. K. Atatürk’ün kendisini İzmir’e çağırdığını, Yunanları denize dökmekte yardımını istediğini ifade etmektedir. Sökeli Ali Dayı tarafından anlatılan ve Zafer Algöz’ün anlattığı Kurtuluş Savaşı anısı gerçek olsun ya da olmasın gerçekten izler barındırmaktadır. “Halk anlatıları içinde otobiyografik hikâyeler olarak da düşünebileceğimiz askerlik anlatıları insan hafızasında derin izler taşır” (Fidan, 2020: 47). Bu sebeple geçmiş ile gelecek arasında kurulan hikâyeler geleceğe taşınmakta ve köprü vazifesi görmektedir.

Sonuç

Bu çalışma kapsamında, geleneksel anlatıcılığın dijital medyadaki yeniden inşa süreci, Kafa Dergi ve Kafa TV özelinde; Zafer Algöz üzerinden değerlendirilmiştir. Geleneksel anlatıcılık; toplumun belleğinde sözlü kültürün taşıyıcısı olan âşıklar, meddahlar ve halk hikâyesi anlatıcıları ile varlık göstermiştir. Günümüzde ise bu anlatı formları, teknolojik gelişmelere paralel olarak yeni medya ortamlarında yeniden yapılandırılmaktadır. Bu bağlamda dijital anlatıcı tipi, yalnızca teknolojik bir uyarılma değil; aynı zamanda çağın kültürel ihtiyaçlarına cevap veren, gelenekten beslenen yeni bir iletişim biçimi olarak ortaya çıkmaktadır.

Dijital anlatıcılık örneği olarak ele alınan Zafer Algöz; tiyatro temelli sahne geçmişi, konservatuvar eğitimi, yazılı anlatıya katkıları ve dijital platformdaki performanslarıyla, geleneğin çağdaş bir yansıması olarak karşımıza çıkmaktadır. Gerek kitaplaştırılan anıları gerekse YouTube üzerinde sunduğu anlatılar, bireysel hatıratın toplumsal hafızayla kesiştiği bir bağlam sunmaktadır. Algöz'ün hikâyeleri, izleyiciye yalnızca birer eğlence aracı olarak değil; aynı zamanda nostalji, duygu paylaşımı ve kültürel bağ kurma biçimi olarak ulaşmaktadır.

Çalışmada elde edilen bulgular, anlatıcılığın yalnızca aktarma değil, aynı zamanda duygusal ihtiyaçları giderme, kuşaklararası iletişimi kurma ve birey-toplum ilişkisini güçlendirme işlevi gördüğünü göstermektedir. Özellikle Zafer Algöz'ün anlatıları, aile ortamlarında dinlenen hikâyelerin yerini dijital mecralarda doldurmakta, kaybolan anlatı geleneklerini çağdaş dil ve performansla tekrar görünür kılmaktadır. Dijital medya platformlarının çeşitlenmesiyle birlikte, anlatıcılığın formu değişmiş, ancak işlevi değişmemiştir. Anlatma ve dinleme ihtiyacı, bugün de farklı formatlarda devam etmektedir. Bu çalışma göstermiştir ki Kafa TV gibi oluşumlar, gelenekten dijitale aktarılan kültürel mirasın sürdürülebilirliği açısından önemli rol oynamaktadır. YouTube gibi platformlar, yalnızca bir içerik sunum aracı değil; aynı zamanda çağdaş meddahların sahnesi hâline gelmiştir.

Sonuç olarak, anlatıcılık geleneği; format değiştirse de varlığını sürdürmekte, bireylerin duygusal ve kültürel ihtiyaçlarına yanıt vermeye devam etmektedir. Bu dönüşümde Zafer Algöz gibi figürler, hem geleneğin sürdürücüsü hem de dijital çağın anlatıcı prototipi olarak değerlendirilmektedir. Bu bağlamda, folklor çalışmaları içinde yeni medya ve dijital kültür odaklı araştırmaların artırılması, hem alanın güncellenmesi hem de kültürel mirasın yeni kuşaklara aktarımı açısından değerli görülmektedir.

Kaynaklar | References

- Aktulum, K. (2022). *Folklor ve metinlerarasılık*. Çizgi Kitabevi.
- And, M. (2014). *Başlangıçtan 1983'e Türk tiyatrosu tarihi*. İletişim Yayınları.
- Aziz, A. (2014). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri ve teknikleri*. Nobel Akademik Yayıncılık.
- Bars, M. E. (2019). Türk anlatı geleneğinde anlatıcı merkezli değişim/dönüşüm: Geleneksel hikâyecilerden medyatik hikâyecilere. *Motif Akademi Halkbilimi Dergisi*, 12(25), 1-20.
- Başlar, G. (2018). Yeni Medyada Eleştirel Mizah Üzerine Netnografik Bir İnceleme: Bobiler. *Örg. Kültür ve İletişim Dergisi*, 21(41) 9-33.
- Bennett, A. (2005). *Kültür ve gündelik hayat* (N. Tokdoğan vd., Çev.). Phoenix Yayınları.
- Berelson, B. (1952). *Content Analysis in Communication Research*. Free Press.
- Bronner, S. J (2018). Halk biliminin dijitalleştirilmesi ve sanallaştırılması (Ş. Yılmaz- Z. Bayır, Çev.). *İnternet folkloru: netlore ve netnografi* (Ed. Ö. Oğuz vd.). Geleneksel Yayıncılık, 45- 94.
- Cohen, R. S. (2007). The analytics of Alan Dundes. *In the meaning of folklore: The Analytical essays of Alan Dundes* (Ed. S. J. Bronner). Utah State University Press.
- Çevik, M. (2015). Televizyon dizileri halk hikâyelerinin modern şekli midir?. *Milli Folklor Dergisi*, 27(106), 34-46.
- Çomu, T. (2012). Video paylaşım ağlarında nefret söylemi: YouTube örneği. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Dègh, L. (2006). Halk anlatısı (Z. Karagülle, Çev.). *Halk biliminde kuram ve yaklaşımlar-1* (Ed. Ö. Oğuz vd.). Geleneksel Yayıncılık, 133-152.
- Erdoğan, E. & Semerci Uyan, P. (2021). *Toplumsal araştırma yöntemleri için bir rehber: Gereklilikler, sınırlılıklar ve incelikler*. İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Fidan, S. (2020). *Asker folkloru*. İstanbul: Sonçağ Akademi.
- Fidan, S. (2025). *Âşıklık geleneği ve medya endüstrisi: Geleneksel müziğin medyadaki serüveni*. (3. Baskı) Akademi Kültür Yayıncılık.
- Fulford, R. (2015). *Anlatının gücü: Kitle kültürü çağında hikâyecilik* (E. Kardelen, Çev.). Kolektif Yayınları.
- İpek, B. & Öztürk Göçmen, P. (2021). Türkiye'de dijital dergi yayıncılığı: 2015-2019. *Akademik Sanat Dergisi*, 12, 88-102.
- Jones, M. O. (1971). (PC+ CB) x SD(R+ I+ E) = Hero. *Newyork Folklore Quarterly* (27) 243-260.
- Kozinets, R. V. (2020). Netnography today: A call to evolve, embrace, energize, and electrify. In R. V. Kozinets & R. Gambetti (Eds.), *Netnography unlimited: Understanding technoculture using qualitative social media research* (pp. 3-23). *Routledge*

- Nutku, Ö. (1997). *Meddahlık ve meddah hikâyeleri*. Atatürk Kültür Merkezi Yayınları.
- Oğur, Ü. (2024). *Dijital folklor*. Grafiker Yayınları.
- Ong, W. J. (2014). *Sözlü ve yazılı kültür: Sözü teknolojileşmesi* (S. Postacıoğlu Banon, Çev.). Metis Yayınları.
- Öğüt Eker, G. (2009). *İnsan, kültür, mizah*. Akçağ Yayınları.
- Ökmen, Y. E. & Çokluk, N. (2021). Bende artık bir hikâye anlatıcısıyım: Hikâye anlatımında dijital olanaklar açısından YouTube “Fly With Haifa” üzerine bir inceleme. *Etkileşim Dergisi*, 7, 190-215. ,
- Ölçer Özünel, E. (2025). Sözdən piksele hafızadan akışa: hikâyenin yeni çağı, *Kreativist*, (15) 19-23.
- Özdemir, M. (2020). Sözlü kültürden yazılı kültüre kitaptan ekrana: Leylâ ve Mecnun . *Motif Akademi Halkbilimi Dergisi*, 13(30), 636-653.
- Özdemir, N. (2015). *Medya, kültür ve edebiyat*. Grafiker Yayınları.
- Özdemir, N. (2017). *Kültür bilimi ve yönetimi*. Grafiker Yayınları.
- Özdemir, N. (2021). *Türk eğlence kültürü*. Akademi Kültür Yayıncılık.
- Saygılı, Y. (2024). *Halk hikâyelerinin elektronik kültür ortamındaki serüveni*. Erzurum: Fenomen Yayınları.
- Sevindik, A. & Kara, N. N. (2023). “Türk Meddahlık Geleneği ve Stand- Up: Kültürel Dönüşümün Yansımaları”, *Tokat, 2. Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Konferansı, 01-03 Eylül*. 50-54.
- Stewart, E. C. , Bennett (1991) *American cultural patterns*. (Ed. Yarmouth) Intercultural Press.
- Tatar Şentürk, G. (2024). Sözü büyü: Tiyatro ve hikâye anlatıcılığı. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 15(3), 795-908.
- Tiryaki, S. (2023). Sosyal medya araştırmalarında yeni bir bakış açısı: Netnografi. *SDÜ İFADE*, 5(1), 54-62.
- Uğurlu Akbaş, Ö. & Çalışkan, S. (2020). Öykü anlatıcılığı ve futbol: ‘Dört büyükler’in internet sitelerinde aktarılan öyküler üzerine bir inceleme. *OPUS*, 15(22), 1200-1233.
- Yıldırım, D. (2016). *Türk bitiği*. Akçağ Yayınları.
- Yılmaz, E. C. (2021). *Postmodern Dijital Tüketim Kültürü Bağlamında YouTuber Folklorunun Performans Merkezli Analizi: Oğuzhan Uğur Örneği*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

e-Kaynaklar | e-References

URL1:YouTube. (t.y.). [Video bKS-HWuukgI]. 03 Nisan 2025 tarihinde <https://www.youtube.com/watch?v=bKS-HWuukgI> adresinden erişilmiştir.

URL2:Kafa Dergi. (t.y.). Hakkımızda. 16 Mayıs 2025 tarihinde <https://www.kafadergi.com/hakkimizda> adresinden erişilmiştir.

URL3:Biyografiler.com. (t.y.). Zafer Algöz. 16 Mayıs 2025 tarihinde <https://www.biyografiler.com/kimdir/zafer-algoz> adresinden erişilmiştir.

URL4:Simge Cerkezoğlu. (t.y.). Cem Yılmaz'la yaptıklarımızın değeri çok farklı – Zafer Algöz. 16 Mayıs 2025 tarihinde <https://www.simgecerkezoğlu.com/cem-yilmazla-yaptiklarimizin-degeri-cok-farkli-zafer-algoz/> adresinden erişilmiştir.

URL5:YouTube. (t.y.). [Video qCuEM6Tgti8]. 22 Şubat 2025 tarihinde <https://www.youtube.com/watch?v=qCuEM6Tgti8&list=PL11hKjNmtzsY2hLV6e9mJ-tSmD2WrEvHr&index=6> adresinden erişilmiştir.